STOPY TOTALITY

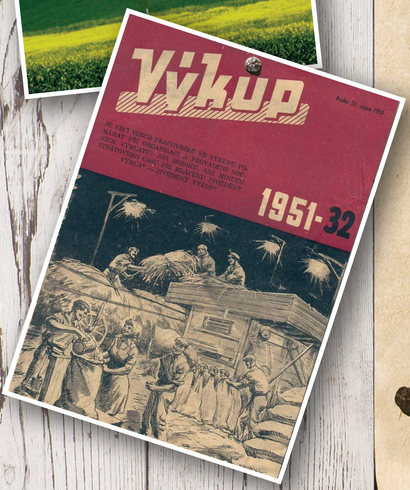

Příběh kněževeské rodačky, paní Mileny Štisové

Paní Milena Štisová, rozená Bradáčová, se za svého manžela Svatopluka provdala po delší známosti v roce 1947. Po tchánovi Ladislavu Štisovi převzali zemědělskou usedlost čp. 274 a 79 o výměře 34 ha polí a chmelnic. Začali nakupovat stroje, aby nahradili nedostatek pracovní síly. Museli se vypořádat s mnohými překážkami, které před ně kladla nelehká poválečná doba. Hned první rok jejich hospodaření přišlo katastrofální sucho a začátkem roku 1948 komunistický puč. Nastal útlak všech podnikavých lidí. Zemědělci byli rozděleni na drobné a větší. V roce 1949 se začala zakládat zemědělská družstva. Sedlákům byla nařizována práce pro drobné zemědělce s využitím jejich vlastních strojů. Pan Štis to odmítl, protože měl plno práce na svém. V r. 1950 vyšlo nařízení, že nemocenská pojišťovna nesmí větším zemědělcům pojistit zaměstnance. Nepojištěný personál nemohl být zaměstnán. Na usedlost byly vzápětí uvaleny nucené nájmy na tři roky a tím byli vlastně zlikvidováni.

Družstvo mohlo na jejich pozemcích hospodařit a rozebrat si veškerý živý a mrtvý inventář. Na jaře 1952 se komunisté rozhodli, že do obytného domu Štisových přemístí kancelář družstva. Na základě příkazu museli uvolnit pokoj, který byl notářsky určen tchánovi při předávání hospodářství v r. 1947. Tchána přestěhovali do uvolněné místnosti, kde předtím měli ložnici. Ale už v červnu dostali z domu výpověď s tím, že se mohou odstěhovat, kam chtějí.

Nové bydlení si paní Štisová vyjednala v domku své nevlastní matky na Křivoklátě, ale vzápětí dostali nový příkaz, na základě kterého se měli vystěhovat do Svinařova čp. 30 a pracovat v cihelně na Zhoři. V maličkém domku s dvěma malými místnostmi, podlahami z cihel a bez elektřiny odmítli bydlet.

Stěžovali si, ale bylo jim sděleno, že zatím odcházet nemusí, a že přijde čas, tak je vystěhují a dají jim jen to, co uznají za vhodné. Pobyt v Kněževsi i na okrese jim bude zakázán. Nebudou smět navštěvovat rodiče, pouze oni budou moci jezdit za nimi.

V červnu 1952 jim byl přidělen byt o dvou místnostech v sousedním statku čp. 256. V říjnu sepsali jejich osobní a hospodářský majetek, který za tři roky nuceného nájmu už byl stejně rozkraden, a zbylo jim jen to, co měli v bytě. Aby se nemohli tzv. vesničtí boháči vzájemně informovat, probíhaly soupisy majetku u všech současně. V průběhu vánočních svátků se museli všichni z Kněževsi postupně vystěhovat na předem určená místa. Byli umístěni na Československých státních statcích, v nejhorších bytech, jaké tam měli. Někteří byli dokonce pro malichernosti odsouzeni do vězení. Odvolání proti rozhodnutí o vystěhování bylo nepřípustné.

Panu Štisovi a jeho manželce Mileně byl příkaz adresován do Všechlap u Lipčevse v okrese Bílina. Opatření se netýkalo otce pana Štise. Obsílku z okresu dostali 14. ledna 1953 a hned druhý den, 15. ledna, se museli vystěhovat. K příkazu byl přiložen seznam nábytku, šatstva, prádla a dalších věcí, které si směli vzít s sebou. Milované knihy byly panu Štisovi odepřeny.

Čas plynul. Přišel 17. listopad 1989 a s ním konec komunistického režimu. Štisovi se mohli vrátit domů. Během let vyhnanství se stěhovali celkem šestkrát. Posedmé, v roce 1997, se konečně vrátili zpět do svého domova, do rodné Kněževsi. Zde našli všechno zničené a rozkradené. Začali s opravami. Domů do Kněževsi se vrátili jen oni a ještě jeden sedlák. Děti jiných sedláků se nevrátily. Už žily jiným způsobem života a usedlosti prodaly. Paní Štisová a pan D. P. si hospodářství ponechali ve svém vlastnictví.

Paní Štisová považovala za svoji povinnost sepsat své vzpomínky, aby tyto události jimi prožité nebyly zapomenuty. Napsala je v Kněževsi u Rakovníka 1. května 2004. Bylo jí tehdy 80 let. Zemřela o čtyři roky později.

3. základní škola, Rakovník

Realizační tým:
zleva doprava: Štěpán Bendl, Jan Ostaš, Lukáš Vávra

Pedagogické vedení:
Mgr. Irena Náprstková

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ